

Zygmunt Bauman'ın Ahlak Anlayışına Göre "Joker" Filmi Üzerine Bir İnceleme

Fırgat SADIGLI

Doktora Öğrencisi, Karabük Üniversitesi, Yeni Medya ve İletişim, Medya ve İletişim
Çalışmaları, Karabük, Türkiye, firqetsadiqli@gmail.com

Olgun KÜÇÜK

Öğretim Görevlisi, Karabük Üniversitesi, Safranbolu Şefik Yılmaz Meslek Yüksekokulu,
Radyo ve TV Programcılığı, Karabük, Türkiye, olgunkucuk61@gmail.com

Mevlüt Can KOÇAK

Doç, Karabük Üniversitesi, Türker İnanoğlu İletişim Fakültesi, Radyo, Televizyon ve
Sinema, Karabük, Türkiye, mevlutcankocak@karabuk.edu.tr

Makale Bilgileri

ÖZ

Makale Geçmişi

Geliş: 15.02.2024

Kabul: 24.06.2024

Yayın: 30.06.2024

Anahtar

Kelimeler:

Ahlak Kavramı,
Postmodernizmde
Ahlak Anlayışı,
Joker Filminin
Göstergibilimsel
İncelenmesi.

Ahlak, kişilerin yapıp ettiklerini değerlendirmek bakımından kullanılan temel bir kavramdır. Ahlaki değerlendirmeler ise daha çok iyi-kötü, doğru-yanlış, erdem-hata gibi karşıtlıklar yoluyla açıklanır ve değerlendirilir. Ahlakın anlamı ve ilişkilendirildiği alanlar zaman içinde farklılık arz etmekle birlikte bu kavram toplumsal yaşam içinde varlığını korumuştur. Her çağın içinde bulunduğu koşullar ve değer yargıları ise bu kavram üzerine etki etmiştir. Farklı şekillerde yorumlanabilen ahlak, toplumsal yaşamda, sanatta, edebiyatta ve sinemada değişik biçim ve yorumlarla kendine yer bulabilmektedir. Joker filmi, Gotham şehrinde geçmekte ve Arthur Fleck'in karakter evrimini anlatmaktadır. Arthur, toplumsal çürümenin hâkim olduğu bir ortamda yaşamaktadır. Sosyal hizmetlerin yetersiz, yoksulluk ve suç oranlarının yüksek olduğu bu şehirde Arthur'un hayatı ve ahlaki değerleri sorgulanmaktadır. Filmin teması, başrol oyuncusunun joker karakterine dönüşmesinde toplumun rolü ve ahlaki belirsizlik içinde bireyin evrimi hakkındadır. Arthur, maruz kaldığı ayrımcılık, işsizlik ve toplumun ona karşı tutumu gibi zorluklarla başa çıkmaya çalışırken ahlaki sınırlarını sorgulamaktadır. Bu durum, Bauman'ın ahlaki belirsizlik teorisini yansıtarak bireyin doğru ve yanlış belirleme konusundaki zorlukları vurgulamaktadır. Postmodernizmin etkisi altında film, bireyin kendi gerçekliğini ve ahlaki değerlerini şekillendirme çabasını yansıtmaktadır. Dans sahnesi gibi görsel unsurlar Arthur'un toplumsal normlara karşı durma ve kendi özgür iradesini ifade etme çabasını vurgulamaktadır. Entelektüel ahlak kavramı, Arthur'un toplumsal normlara karşı geliştirdiği savunmayı ve kendi özgür iradesini ifade etme çabasını göstermektedir.

An Analysis of the Movie "Joker" According to Zygmunt Bauman's Morality

Article Info

ABSTRACT

Article History

Received: 15.02.2024

Accepted: 24.06.2024

Published: 30.06.2024

Keywords:

Concept of Morality,
Sense of Morality in
Postmodernism,
Semiotic Analysis of
the Movie Joker.

Morality is a basic concept used to evaluate people's actions. Moral evaluations are mostly explained and evaluated through oppositions such as good-bad, right-wrong, virtue-error. Although the meaning of morality and the areas it is associated with have varied over time, this concept has preserved its existence in social life. The conditions and value judgments of each age have affected this concept. Morality, which can be interpreted in different ways, can find a place for itself in social life, art, literature and cinema with different forms and interpretations. The Joker movie takes place in Gotham city and tells the character evolution of Arthur Fleck. Arthur lives in an environment dominated by social decay. In this city where social services are inadequate and poverty and crime rates are high, Arthur's life and moral values are questioned. The theme of the film is about the role of society in the transformation of the leading actor into the wild card and the evolution of the individual in moral uncertainty. Arthur questions his moral boundaries while trying to cope with the difficulties he is exposed to, such as discrimination, unemployment, and society's attitude towards him. This situation reflects Bauman's theory of moral uncertainty, highlighting the individual's difficulties in determining right and wrong. Under the influence of postmodernism, the film reflects the individual's effort to shape his own reality and moral values. Visual elements such as the dance scene emphasize Arthur's attempt to stand against social norms and express his own free will. The concept of intellectual morality shows Arthur's defense against social norms and his attempt to express his own free will.

Atıf/Citation: Sadıglı, F., Küçük, O. ve Koçak, M. C. (2024). Zygmunt Bauman'ın Ahlak Anlayışına Göre "Joker" Filmi Üzerine Bir İnceleme. *Medeniyet ve Toplum Dergisi*, 8 (1), 157-169.

"This article is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) (CC BY-NC 4.0)"

Giriş

Ahlak, bireyin toplumsal yaşam içindeki davranışlarını belirleyen ve sınırlandıran değer yargıları olarak düşünülebilir. Sözü edilen bu değer yargıları pek çok faktöre bağlı olarak ortaya çıkabilmektedir. Kökleri yaşam zorlukları ve gerekliliklere bağlı geleneklere dayanan ahlaki kurallar yanında kültürel etkinlikler ve dini inaçlara dayanan ahlaki normlardan da söz etmek mümkündür. Diğer taraftan mevcut ekonomik sistemin gerekliliklerine bağlı olarak zamanla ortaya çıkan yeni ahlaki belirlemeler de toplumsal yapıyı ve bireyi etkilemektedir.

Sosyal ortam içinde bireyin ötekilerle kurduğu ilişkilerde tutarlı ve istikrarlı bir düzenin oluşumu bakımından ahlak kuralları gerekli görülebilmektedir. Bunun yanında ahlak yasaları kaynakları ve de işlevleri sebebiyle zaman zaman eleştirilerle karşılaşmaktadır. Eleştiri getirilen, tartışmaya konu olan ahlak yasaları ise zaman içinde değişiklikler gösterebilmektedir.

Kavramın içeriği konusunda tartışmalar söz konusu olsa da ahlak her devirde varlığını sürdürmüştür. Aynı zamanda ahlak alanı bir iktidar mücadelesi olarak da düşünülebilir. Nasıl ki her yeni iktidar eskiyi silerek kendi toplumsal belleğini üretme yoluna gidiyorsa ahlak anlayışı için de bu durum söz konusu olabilmektedir.

Ahlaki değerlendirmeler, genellikle doğru-yanlış, iyi-kötü, erdem-kusur gibi karşıtlıklar üzerinden gerçekleştirilmektedir (Nuttall, 1997, s. 15). Hangi değer hangi değere tercih edileceği, manevi algıların ve ihtiyaçların değişkenliği bağlamında birbirinden uzak hatta zıt ahlaki anlayışlar ortaya çıkarmıştır (Yönden, 2015, s. 1).

Ahlak kavramının karşıtlıklar üzerinden değerlendirilmesi onun değişik şekillerde yorumlanmasına da yol açmaktadır. Kavram edebiyatta ve toplumsal yaşamda olduğu gibi sinemada da farklı şekilde yorumlanabilmektedir (Sevimli, 2019, s. 17). Özellikle ticari sinemada ahlaki değerlerin aktarılması bakımından farklılıklara rastlamak mümkündür.

Ahlak kavramının filmlerde nasıl yansıtıldığını ortaya koymayı amaçlayan bu çalışma için Zygmunt Bauman'ın düşüncelerinden yararlanılmıştır. Bu amaçla Bauman'ın modern ve postmodern dönemde ahlak kavramının nasıl şekillendiğine ilişkin düşüncelerine başvurulmuştur. Çalışmada ahlak kavramı, amaçlı örneklem yoluyla belirlenen "Joker" filminin başrol oyuncusu Arthur'un yaşam biçimi üzerinden incelenmiştir.

1. Ahlak Kavramı

"Ahlak", Arapça kökenli olup "hulk" kelimesinin çoğuludur. "Hulk", bir insanın yaratılışına dayalı olarak gerçekleştirdiği davranışları ifade eder ve huy, adet, alışkanlık gibi anlamları içerir (Uzun, 2016, s. 20). Öte yandan ahlak, hukuki düzenlemelerden bağımsız olarak insan davranışlarının sonuçlarına odaklanan normatif kuralların bütünüdür (Kirel, 2000, s. 231).

Etimolojik kökeni Yunanca "ethos" kelimesine dayanan "etik" (Cevizci, 2008, s. 3) Türkçe'de sıklıkla "ahlak" kavramıyla aynı anlamda kullanılsa da aralarında ayrımlar bulunmaktadır (Uzun, 2016, s. 20). Etik ve ahlak arasındaki ayrımı vurgulayan düşüncelerden bazıları, etiğin ahlaktan farklı olduğunu öne sürüp, etiği daha evrensel bir perspektifte konumlandırmaktadır. Bu görüşe göre, ahlak kavramı, toplumlar arasında ve hatta aynı ülkenin farklı bölgelerinde değişebilmekte ve göreceli değerlendirme ölçütlerini içermektedir (Yıldız, 2012, s. 25). Ahlak, gerçekleşen olaylar ve tarihsel bağlam içinde birey, grup ve toplumsal düzeyde gözlemlenebilen bir fenomenken; etik, bu fenomeni analiz eden, ahlaki görüşleri ve öğretileri inceleyen, sınıflandıran ve aralarındaki benzerlik ve farklılıkları ortaya koyan bir felsefi disiplindir (Takış, 2004, s. 7).

Ahlakın felsefe tarihindeki evrimine bakıldığında, özellikle Descartes dönemine kadar belirgin değişimlere tanık olunduğu görülecektir. İlkçağ felsefesi içinde ahlakın şekillenmesinde Yunan filozoflarının önemli rol oynadığı bilinmektedir. Bu dönemde felsefe, başlangıçta doğa veya varlık felsefesi olarak ortaya çıkmıştır. Ancak, sofistlerin etkisiyle felsefe doğadan insana ve insanla ilgili sorunlara kaymıştır. İnsanla ilgili sorunlara yönelik bu ilgi Sokrates'in felsefe tarihindeki ilk ahlak teorisini ortaya koymasıyla doruğa ulaşmıştır. Bu açıdan Sokrates, ahlak felsefesinin kurucu filozoflarından biri olarak kabul edilmiştir (Aydoğan, 2015, s. 102). Antik Çağ düşünürleri, Sokrates, Platon, Aristoteles, Epiküros ve diğerleri daha çok "insanın nasıl yaşayarak mutlu

olabileceği" sorusu üzerinde durmuşlardır. Bu nedenle, Antik Çağ ahlak anlayışı genellikle "Mutluluk Ahlakı" veya "Eudaimonism" olarak adlandırılır (Akarsu, 1982, ss. 23-34).

Ortaçağ ile felsefenin dinselliğe tabi kılınması, özellikle ahlak felsefesinin teoloji ile sıkı bir bağ içine girmesine yol açmıştır. Felsefe, genel anlamda özerkliğini kaybederek inanç sistemine bağımlı hale gelmiştir. Ahlak felsefesi ise iyi-kötü, doğru-yanlış gibi değer yargılarına, dinin emir ve yasaklarına uygun bir şekilde belirlenmiştir. İnsanın nihai amacı dünyevi mutluluktan ziyade ebedi saadete ulaşma çabasına dönüşmüştür. Ortaçağ sonrası, özellikle Rönesans ve modern çağın başlangıcı bir kopuş ve başkaldırı dönemi olarak ortaya çıkmıştır. Bu dönemde, Ortaçağ düşüncesinden farklı olarak özne temelli bir felsefi yaklaşım benimsenmiştir. Modern felsefe, özerkliğini vurgulamaya çalışmış ve bu süreçte ahlak da yeni bir paradigmaya yönelmiştir. Özne merkezli bir bakış açısıyla şekillenen ahlak, bireyin istekleri ve amaçlarına dayalı olarak belirlenen bir hedefe yönelmiştir (Aydoğan, 2015, s. 102).

2. Postmodernizmde Ahlak

Modernlik, evrensel bir bakış açısı benimserken postmodernlik küresel bir yöneliş sergilemektedir. Felsefeciler, evreni anlama çabasında bir amaç belirlerken giderek bu çabanın küresel bir boyut kazandığına şahit olmuşlardır. Bilinmezleri çözmek, toplumu daha etkin bir şekilde yönetebilmek için önemli bir rol oynarken zamanla bu çabaya olan inanç azalmıştır. Önceki dönemlerde, ahlaki değerlerin ön planda olduğu bir düzenin ortadan kaybolması yeni bir düzenin kaos getireceği endişesine yol açmıştır. Bauman (2001, s. 39) bunu "tarihin yerini kronoloji alıyor, ilerlemenin yerine 'gelişme' geçiyor ve asla gerçekleşmeyecek olan plan mantığının tahtına olumsuzluk kuruluyor" şeklinde izah etmektedir. Böylelikle postmodernlik umut dolu bir yaşamı teşvik etmektedir. Kısa olarak post-modern dünya, insanları panik olma endişesiyle yöneterek kuşatmaktadır. Bauman (2001, s. 163)'ın ifadesiyle, "[Burada] herkes kendi gerilimini akıllı biçimde seçiyor." Bu bağlamda, bireylerin yaşadığı gerilimleri seçme süreci, heyecan duymalarını ve yeni bir heyecana açık olmalarını sağlamalıdır.

Bauman'ın çalışmalarında öne çıkan tematik unsurdan biri, Michel Foucault tarafından literatüre kazandırılan panoptikon kavramıdır. Panoptikon, azınlığın çoğunluğu gözetlemesi prensibine dayanır ve düzenin sürdürülmesinde etkili bir araç olarak görülür. Bu kavramın yanı sıra Bauman, sinoptikon kavramını ortaya atarak analitik bir çerçeve sunar. Panoptikon için geleneksel anlamındaki kurumlar arasında zorunlu eğitim, askerlik ve işyeri denetimi gibi faktörler bulunmaktadır. Bauman'a göre, modern birey, panoptikonun eski işlevselliğinden sıyrılarak mal tedarikçisi rolünden çok haz koleksiyoncusu veya duyum-toplayıcı olarak tanımlanabilir. Bu tanımlama panoptikondan sinoptikon'a bir evrimin işaretçisidir. Bu evrimde, özel yaşamın kamusal alana taşınması ve topluma örnek yaşam biçimlerinin sunulması merkezi rol oynar. Bu örnek yaşamlar, geniş kitlelere özendirilerek toplumun genelinde bir gözetim ve normatif etki oluşturulması hedeflenir (Bauman, 2015, ss. 194-195). Üretici-asker bedeninin disiplinini birleştirirken, duyum-koleksiyoncusunun kendi kendine disiplini ise ayrıştırıcı ve bölücü bir etkiye sahiptir. Diğer bir deyişle, geçmişte bireyler toplumsal normlara uyum sağlamak amacıyla bir arada çalışırken postmodern dönemde bireyin sürekli kişisel gelişim arzusuyla karşılaşmaktadır (Bauman, 2001, s. 158-159).

Bauman, sosyoloji düşüncesi bağlamında özgürlük kavramını ele alırken özellikle modern ve postmodern dönemlerin etik ve ahlakla olan ilişkisine odaklanır. Bauman'ın perspektifinde, modernite ve postmodernite, toplumsal yapıları ve bireyin konumunu temelden değiştiren önemli dönemlerdir (Bauman, 2015, ss. 191-192).

Bauman'ın ana hatlarını belirlediği postmodern etik anlayışı incelendiğinde, davranışın ahlaki olup olmamasının toplumsal veya bireysel yarar bakımından ele alındığı görülecektir. Modern zamandaki etik anlayışın daha çok rasyonel düşüncelere bağlı olarak oluşturulması bu görüşün temelini oluşturur ve bu anlayış geçmişten gelen, bir bakıma da doğacı yaklaşımı benimsemiş ahlaki anlayışı örten bir yapıya sahiptir. Böylelikle ahlak yasaları toplumsal-siyasi alanın içinde değerlendirilerek rasyonel etik değerlerle ters düşmeyen kural ve yasalarla güçlendirilmiştir (Atatorun, 2017, s. 329).

Bauman'a göre ahlak; "ahlaki olmak" "iyi olmak" demek değil fakat insanın iyi ile kötü arasında

bir seçim olarak yazarlık (authorship) ve/veya aktörlük özgürlüğünü kullanması demektir. İnsanların "özde ahlaki varlıklar" olduğunu söylemek onların temelde iyi olduğunu söylemek anlamına gelmez. Aynı şekilde, toplumsal olarak inşa edilen ve öğretilen kuralların asal ahlaki durum bağlamında ikincil olduklarını söylemek de kötülüğün, zararlı toplumsal baskıların ya da sakat toplumsal düzenlemelerin orijinal iyiliği bozmasının ya da yetisizleştirmesinin sonucu olduğunu söylemek demek değildir (Bauman, 2001, s. 10).

Bauman'a göre, piyasa, irade veya devlet, ahlakı belirleyemez. Ahlak daha çok kişiler arası ilişkilere odaklanır ve öteki için sorumluluk almayı ifade eder. Bu tanımlama ile öteki, resmi bir bakış açısı ile tanımlanıp değerlendirilmez. Öteki, duygu ve sempatinin ağır bastığı bir birey olarak değerlendirilir. Ahlak bir bakıma bireyin öteki ile ilişkisine yoğunlaşır ve başlangıç noktası olarak orayı alır. Ötekine karşı duyulan bu sorumluluk ise hem onun üzerindeki bir hakimiyeti hem de onun karşısında özgür kalabilmeyi gerektirir. Ötekine karşı güçlü durulurken aynı zamanda ötekinin benliğine ve haklarına da saygılı olmak gerekir. Bauman bunu 'öteki için olmak' kavramı ile özetlerken ulaşılması zor ve çoğunlukla bir tasarım olarak kalmaya mecbur olduğunu da söylemeden edemez (Keleman & Peltonen, 2001, ss. 151-152).

Bauman'ın ahlak kavramı, Kant'ın ahlak kavramıyla benzerlik taşır. Kant'a göre ahlak, temelde başarısını "özgürlük" kavramına borçlu olan bir yapıdır. Kant'ın perspektifinden bakıldığında, özgürlük, saf akıl tarafından belirlenen idealler arasında, özellikle Tanrı ve ruhun ölümsüzlüğü gibi objektif bir gerçekliği sağlayan tek kavramdır. Kant, ahlaki değerlendirmelerin ve insanın ahlaki eylemlerinin, bu temel özgürlükle sıkı bir şekilde ilişkilendirildiğini savunur (Kant, 2013, ss. 24). Özetle ahlak, özgürlüğü temsil etmektedir.

Bauman'a göre, temelde insanın ahlaki bir varlık olduğunu ifade etmek, şu anlama gelir:

"Biz, neyin "iyi" ve neyin "kötü" olduğu (ve bazen her ikisi de olmadığı") bize söylenmeden çok önce zaten iyi ile kötü arasında seçim yapma durumunda kalıyoruz. Öteki ile karşılaştığımız o kaçınılmaz anda zaten hemen bu seçimle yüz yüze geliyoruz. Seçelim yada seçmeyelim, biz, ahlaki bir sorunun içine doğuyoruz ve yaşam tercihlerimizle ahlaki ikilemler olarak karşılaşıyoruz. Bunun sonucu olarak da biz, herhangi bir| sözleşme, çıkar hesabı ya da bir davaya bağlılık yoluyla doğacak herhangi bir somut sorumluluk üstlenmeden çok önce ahlaki sorumluluklar -yani, iyi ile kötü arasında seçim yapma sorumlulukları— taşıyoruz" (Bauman, 2001, s. 10).

Yukarıdaki pasaja bakıldığında, Bauman'ın modernitenin etik dönemini, postmodernitenin ise ahlaki dönemini işaret etme çabası içinde olduğu görülebilir. Bu yargıyı destekleyen temel argüman, modern projenin hata yapma olasılığının bulunmadığı bir dünya tasarlamış olmasından kaynaklanmaktadır. Ahlaki durumun müphemlik belirsizliği, modernliğin etkisiyle ortadan kaldırılmış ve bunun yerine etik normlar konumlandırılmıştır. Bu bağlamda, ortaya çıkan 'yüksüzleştirilmiş' ve 'yerinden edilmiş' bir kimlik, modernliğin hâkim olduğu yerde ahlaktan söz etmeyi imkânsız kılmaktadır (Bauman, 2015, s. 192). Bauman, "eğer modern yaşamın özeti tasarruf defterleri idiyse, postmodern yaşamın paradigması kredi kartıdır" demektedir (Bauman, 2001, s. 15).

Bauman, insanların ahlakiliğinden kuşku duyar, ahlakın ise tanımlanması zor ve irrasyonel bir kavram olduğunu belirtir. Ona göre, gerçekçi bir temele dayandırılması zor olan ahlak diğer yandan bir amaca da bağlanamaz (Okçu, 2008, s. 31).

Bauman, ahlak için bir temel aramanın çok gerekli olmadığını, onun temelini bireyin kabullenişine dayandırılabilceğini ifade eder. Birey, bir temeli olup olmadığına bakmaksızın ahlaki gönüllü olarak kabullenmektedir. Ahlaklı davranış için esasında bireyi zorlayan bir anlaşma zemini de yoktur. Cebri bir zeminin olmaması ahlak kurallarının zorlayıcılığı da tartışmalı yapar (Yıldız, 2008, s. 32).

İnsanın toplumsal bir varlık olduğunu ve bunun vazgeçilmez yasalardan biri olduğunu savunan Bauman, şunları söylemektedir: "... ötekiyle ancak gerçek ahlak alanını terk ettiğimizde ve başka bir dünyaya, adaletin -ahlakın değil- hüküm sürdüğü toplumsal düzen alanına girdiğimizde karşılaşıyoruz." (Yıldız, 2008, s. 32).

3. Araştırma

Araştırmada, Zygmunt Bauman'ın modern ve postmodern dönemde ahlak kavramına bakışı üzerinden amaçlı örneklem tekniği ile seçilen "Joker" filminin ana karakteri Arthur'un yaşam biçimi incelenmiştir.

Amaçlı örneklem, araştırmacının önceden edindiği bilgi, deneyim ve gözlemlere dayanarak araştırmanın belirlediği hedeflere uygun şekilde subjektif değerlendirmeleriyle seçtiği örneklem birimlerini içerir. Araştırmacı, evrenle ilgili kendi yargıları ve değerlendirmeleri temelinde bilgi elde etmeyi amaçlamalıdır (Ural ve Kılıç, 2011, s. 45).

Joker filminin incelenmesinde göstergebilimsel yöntem kullanılmaktadır. Göstergebilim ile kavramlar bazı işaretlerle oluşturulup açıklanmaktadır. Göstergebilim, bilimsel nesnellüğün sağlanması üzerine odaklanmaktadır (Gümüş ve İzi, 2023, s. 167).

Göstergebilim, anlamın nasıl oluştuğunu çözmeye yönelik bir çaba olarak, birincil anlamın ötesindeki semantik değişimleri ortaya çıkarmak amacıyla kullanılmaktadır. Bu süreçte göstergebilim, göstergelerden türetilen çözümler aracılığıyla öznel bir yorum sunarken aynı zamanda kültürel kodların analizi yoluyla objektif bir perspektifi içermektedir (Civelek ve Türkay, 2020, s. 774). Barthes'ın (1993, s. 12) ifadesiyle göstergebilim: "Bir serüvendir, yani başıma gelen şeydir (Gösterenden bana gelen şeydir)."

Amerikalı mantıkçı Charles Sanders Peirce ve İsviçreli çağcıl dilbilimci Ferdinand de Saussure, göstergebilim disiplininin önde gelen isimlerindedir. Saussure'e göre, göstergebilimsel analiz; gösteren, gösterilen ile gösterge arasındaki ilişkilere odaklanır. Gösteren, sembolik bir nesneyi açıklayan fiziksel bir ögedir. Gösterilen ise bu nesnenin ifade ettiği kavram, düşünce ve duyguları temsil eder. Gösterge, gösteren ile gösterilen arasındaki bağı vurgular, bu bağlamda rastlantısal ve nedensiz ilişkiyi ele alır. Göstergeler, toplumun belirlediği kurallar ve kodlar aracılığıyla gösteren ile gösterilen arasındaki ilişkiyi düzenleyerek anlam oluşumunu yönlendirir (Parsa, 200, s. 115). Peirce, semiyotik bakış açısını vurgulayarak göstergebilimi şekillendirmiştir. Semiyotik üçlemesi, sembollerin gösterge, nesne ve yorumlayıcı arasındaki mantıksal ilişkilerini detaylı bir biçimde ele almıştır. Bu yaklaşım, Saussure'ün çalışmalarıyla aynı dönemde ortaya çıkmış ve sembolik ifadelerin anlamını çözümlenmek ve yorumlamak için güçlü bir teorik çerçeve sunarak semiyotik disiplinine katkılarda bulunmuştur (Özmas, 2009, s. 37).

Anlaşıldığı üzere göstergebilim, çözümlenme sürecinde alt anlamların ortaya çıkarılmasında etkili bir araçtır. Bu bağlamda, "Joker" filmi üzerine yapılan araştırmada gösteren, gösterilen ve gösterge üçlemesi kullanılarak Bauman'ın bakış açısıyla ahlak kavramının çözümlenmesi belli başlıklar altında gerçekleştirilmektedir.

Joker (2019) filmi, Todd Phillips'in yönettiği, Joaquin Phoenix'in başrolde yer aldığı bir psikolojik gerilim ve suç filmidir. Gotham City'de geçen film, Arthur Fleck karakteri üzerinden bir anti-kahramanın doğuşunu anlatır. Arthur, toplumun dışına itilmiş, marjinalleşmiş ve psikolojik sorunlar yaşayan bir komedyendir. Film, onun yavaş yavaş bir Jokere dönüşümünü ve Gotham'ın toplumsal çalkantılarını gösterir. Arthur, işsizlik, yoksulluk ve ahlaki çürümenin hâkim olduğu bir şehirde hayatta kalmaya çalışmaktadır. Toplum tarafından dışlanmış hisseden Arthur, haksızlıklar ve kişisel travmalar sonucunda zihinsel sağlığını yitirir. Kendisine yapılanlar ve sistemin tutumu, içsel çatışmalarını artırarak onu yavaşça bir jokere dönüştürür. Jokerin doğuşu, toplumun adaletsizlikleri ve bireyin çaresizliği ile bağlantılıdır.

Film, güçsüzlerin ve marjinalleşmiş bireylerin toplum tarafından nasıl bastırıldığını, bastırmanın şiddetle nasıl sonuçlanabileceğini yansıtmaktadır. Arthur'un jokere dönüşümü, toplumsal yapıdaki çatlakları ve insan psikolojisinin karanlık yönlerini vurgulamaktadır.

3.1. Joker Filminin "Sınırları Olmayan Ahlak Anlayışı" Üzerinden Değerlendirilmesi

Arthur Fleck karakteri, Gotham şehrinin içinde bulunduğu toplumsal çürümeyi simgeler. Sosyal hizmetlerin yetersiz, yoksulluk ve suç oranlarının yüksek olduğu bir ortamda toplumun ahlaki değerleri sorgulanır. Arthur, bu çürümenin içinde var olmaya çalışırken kendi ahlaki

sınırlarını sorgulamaktadır. Maruz kaldığı ayrımcılık, işsizlik ve toplumun olumsuz tutumu onu giderek ahlaki çöküşe sürükler. Bu durum, Bauman'ın ahlaki belirsizlik teorisinde bahsettiği gibi bireyin doğru ve yanlış net bir şekilde tanımlayamadığı bir ortamı yansıtır. Arthur, toplumsal adaletsizlikle mücadele etmeye çalışırken, kendisi de giderek etik sınırlarını kaybeder.

Resim 1. Duygu Bozukluğu Yaşayan Arthur

Arthur'un dönüşümü, toplumun kabul ettiği normlara meydan okur ve bu normların giderek belirsizleştiği bir ortamda gerçekleşir. Bauman'ın sınırları olmayan ahlak kavramı, toplumsal normların çöküşünü ve insanların etik sınırlarını kaybetmelerini ifade etmektedir. Bu bağlamda, Resim 1'de gösterildiği üzere Arthur karakterinin ayna karşısında etik sınırları aşarak ahlaki özgürlüğü vurguladığı ve aynı zamanda hastalığından kaynaklanan psikolojik bozukluklar yaşadığı anlaşılmaktadır.

Resim 2. Toplumdan Dışlanan Arthur

Arthur'un eylemleri kişisel sorumluluğun ve toplumsal bağlamın karmaşıklığını vurgulamaktadır. Çevresindeki bireyleri anlayamayan Arthur, kendi özgürlük arayışında sınırları gereksiz görmeye başlar. Bauman'ın anlatmaya çalıştığı gibi, modern toplumlarda bireylerin eylemleri genellikle karmaşık toplumsal faktörlerle etkileşim içindedir ve bu yapıda etik değerlerin belirlenmesi zorlaşır. Resim 2'de, otobüsteki bir çocuğu eğlendirmeye çalışan Arthur'un, çocuğun annesi tarafından dışlandığı görülmektedir. Toplumun Arthur'u dışlaması ve kötü tutumu onu toplumdan uzaklaştırır. Bauman'ın sınırları olmayan ahlak kavramı, bireyin izolasyonunun etik değerleri belirleme sürecini daha da karmaşık hale getirebileceğini öne sürer. Arthur karakterin bu noktada ahlaki belirsizlik içerisinde kayboluşu olaylara duyarsızlığıyla yön bulmaktadır.

Resim 3. Arthur'un 3 Kişiyi Öldürmesi

Duygu bozukluğu sebebiyle sürekli gülme eğiliminde olan Arthur, toplum tarafından yanlış anlaşılmakta ve bu durum, resim 3'te gösterilen saldırıya neden olmaktadır. Arthur'un duygusal ve psikolojik zorluklarına toplumun gösterdiği anlayışsız tavır, sınırları belirsiz bir ahlaki değerlendirmenin önemini ortaya koymaktadır. Arthur'un filmde üç kişiyi öldürmesi, toplumun ruhsal sağlık sorunlarına nasıl yaklaştığına ve ahlaki sınırların nasıl çizildiğini sorgulama fırsatı sunmaktadır.

Resim 4. Canlı Yayında Sistemi Eleştiren Arthur

Gotham City'nin kaotik atmosferi, Bauman'ın anomi kavramıyla ilişkilendirilebilir (Bauman, 2017 s. 48). Anomi, toplumun normatif değerlerinin belirsizleştiği ve bireylerin bu belirsizlik karşısında çaresiz hissettiği bir durumu ifade etmektedir. Joker'in doğuşu, bu kaotik ortamda bireyin normlardan sapmasını ve çürüme sürecini yansıtmaktadır. Arthur'un joker'e dönüşümü, toplumsal çürüme ve sistemin adaletsizliği karşısında bir direnişin simgesidir. Bauman'ın düşüncelerine paralel olarak bireyin çürük sistemlere karşı direnişi, etik sınırların karmaşıklığını ve belirsizliğini vurgulamaktadır. Resim 4'te joker karakteri canlı yayına çıkararak eleştirel bir sunum yapmaktadır. Karakter, medyanın ve toplumsal algının gücünü bu şekilde vurgular. Film, medyanın bir figürü nasıl yücelttiğini ve aynı zamanda nasıl çürüttüğünü gösterir. Bu durum, Bauman'ın toplumun algılarının ve değerlerinin nasıl manipüle edilebileceği konusundaki endişelerine işaret etmektedir.

Tablo 1. Arthur Karakteri Göstergibilimsel Analizi

Resim	Gösterge	Gösteren	Gösterilen
Resim 1	İnsan	Duygu bozukluğu yaşayan Arthur	Sınırları olmayan ahlak kavramı
Resim 2	Eylem	Toplumdan dışlanan Arthur	Bireyin çürük sisteme karşı direnişi
Resim 3	Eylem	Arthur'un 3 kişiyi öldürmesi	Sınırları olmayan ahlak kavramı
Resim 4	Eylem	Canlı yayında sistemi eleştiren Arthur	Bireyin çürük sisteme karşı direnişi

3.2. Joker Filminin Postmodern Ahlak Üzerinden Değerlendirilmesi

Postmodernizm, geleneksel normlara ve değerlere duyulan şüpheyi vurgular, bu da Joker filminin ahlaki temalarının postmodern bir bakış açısıyla incelenmesine olanak tanımaktadır. Arthur'un joker'e dönüşümü sırasında yaşadığı ahlaki belirsizlik ve çelişkiler, postmodernizmin ahlaki değerlerin kesinlikten uzak ve karmaşık olduğu görüşüne uygun bir şekilde yansıtılmaktadır. Arthur'un eylemleri, izleyicinin onun ahlaki yönelimini tam olarak anlamasını zorlaştırarak, postmodern ahlaki belirsizliği vurgulamaktadır.

Resim 5. Stand-up Yapan Arthur

Stand-up yapmayı amaç edinen Arthur, temelde insanları eğlendirmeyi düşünmektedir. Ancak Arthur'un bu hedefi onun nitelendirdiği anlatım tarzıyla birlikte toplumsal eleştiriyi de beraberinde getirmektedir. Oadaki bu durum, Bauman'ın postmodern dönemdeki ahlakın yönlendirilmesi bağlamında ahlaki anlayışın karmaşıklığını da içinde barındırmaktadır. Resim 5' de, Arthur'un eğlendirici ama aynı zamanda toplumsal eleştiri içeren performansı, izleyicileri düşündürerek ve sorgulatarak postmodern ahlakın yönlendirilmesi konusunda bir anlatım sunmaktadır. Arthur'un anlatımı, izleyicilere geleneksel normların ve ahlaki değerlerin postmodern çağda nasıl şekillendiğini göstermektedir.

Resim 6. Joker Karakterine Özenen Toplum

Joker filmi, farklı karakterlerin ve toplumsal grupların bireysel hakikatlerinin çatışmasını göstermektedir. Postmodernizmin vurguladığı gibi, bireylerin kendi gerçekliklerini ve ahlaki değerlerini şekillendirme çabasını, çeşitli anlamlar arasında çatışmalarını yansıtmaktadır. Resim 6'da gösterildiği üzere filmin sonunda toplumun joker karakterine özenmesinde ahlakın yönlendirilmesinin bir yanıtı bulunmaktadır. Bu durum, toplumda ahlak kavramının manipüle edilebileceğini göstermektedir. Arthur'un kişisel eylemleri, postmodernizmin vurguladığı gibi sadece bireyi değil aynı zamanda toplumun genel dinamiklerini de etkiler. Kişisel deneyimlerin toplumsal etkilere olan bu bağlantısı, postmodernizmin bireyin toplumsal dokuya olan entegrasyonu üzerindeki düşüncelerini yansıtmaktadır.

Joker filmi, postmodernizmin ahlaki normlara, toplumsal yapıya ve bireysel deneyimlere getirdiği eleştirel bakış açısını göstermektedir. Bu bağlamda, Arthur'un karmaşık karakteri ve yaşadığı dünya, Bauman'ın postmodernizm düşüncesindeki ahlaki değerlerin çeşitliliği, belirsizliği ve sürekli değişimi üzerine anlamsal bir nitelik oluşturmaktadır.

Tablo 2. Arthur Karakteri Göstergebilimsel Analizi

Resim	Gösterge	Gösteren	Gösterilen
Resim 5	Eylem	Stand-up yapan Arthur	Postmodern dönemdeki ahlakın yönlendirilmesi

Resim 6	İnsan	Joker karakterine özenen toplum	Postmodern dönemdeki ahlağın yönlendirilmesi
---------	-------	---------------------------------	--

3.3. Joker Filminde Ahlağın Entelektüel Anlatımı

Resim 7. Arthur'un Yeniden Cinayet İşlemesi

Arthur'un filmdeki eylemleri, toplumsal adaletsizliklere tepki olarak gösterilmektedir. Arthur, tekrardan cinayet işlese de (Resim 7) kötü karakter olarak gösterilmez. Çünkü, eylemini öldürdüğü kişinin zamanında ona kötülük yapmasına bağlamaktadır. Toplumsal sorumluluklarını yerine getirmeyenleri ölümlerle cezalandıran Arthur filmin anti-kahramanı olarak değerlendirilmektedir. Arthur'un karakter gelişimi, sadece dışsal adaletsizliklere tepki değil aynı zamanda içsel çatışmaların bir sonucu olarak gösterilmektedir. Zihinsel sağlık sorunları, geçmiş travmalar ve toplumsal dışlanma onun anti-kahraman kimliğinin psikolojik boyutunu oluşturur.

Resim 8. Arthur'un Dans Etmesi

Resim 8'de, toplumun düşüncelerini önemsemeyen Arthur kimseye aldırmadan dans etmektedir. Bu sahne Arthur'un toplumun beklentilerini ve düşüncelerini yok saydığını aktarmaktadır. Bauman (2001, s. 291) entelektüel olmanın bir parçası olarak bireyin toplumsal beklentilere karşı direnme hakkını vurgular. Arthur'un dansının bu entelektüel tavırla uyumlu bir davranış olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 3. Arthur Karakteri Göstergebilimsel Analizi

Resim	Gösterge	Gösteren	Gösterilen
Resim 7	Eylem	Arthur'un yeniden cinayet işlemesi	Ahlakın entelektüel olarak anlatımı
Resim 8	İnsan	Arthur'un dans etmesi	Ahlakın entelektüel olarak anlatımı

Sonuç

Joker filmi, Arthur Fleck'in karakter evrimi aracılığıyla toplumsal çürümeyi, ahlaki belirsizliği, postmodernizmi ve entelektüel ahlak kavramlarını derinlemesine ele alarak izleyiciye karmaşık bir dünya sunmaktadır. Gotham şehrinin kaotik atmosferinde, toplumsal normların belirsizleştiği bir ortamda, Arthur'un ahlaki sınırları sorgulaması ve özgürlük arayışı filmde merkeze konulmuştur. Arthur'un yaşadığı adaletsizlikler, ayrımcılık, işsizlik ve toplum ona karşı tutumu ahlaki çöküşünü doğurmuştur. Bu durum, Bauman'ın ahlaki belirsizlik teorisini yansıtarak bireyin doğru ve yanlış net bir şekilde tanımlayamadığı bir ortamda ne şekilde var olabileceğini göstermektedir.

Postmodernizm, Arthur'un filmdeki karmaşık karakterinin ve toplumsal dinamiklerin anlaşılmasına yardımcı olmaktadır. Arthur'un kişisel deneyimleri, bireyin kendi gerçekliğini ve ahlaki değerlerini şekillendirmeye yönelik çabasını yansıtır. Toplumun Joker karakterine özenmesi, postmodern ahlaki değerlerin çeşitliliği ve belirsizliği ile ilgilidir. Entelektüel ahlak, Arthur'un toplumsal normlara karşı durma ve kendi özgür iradesini ifade etme çabasını vurgular. Dans sahnesi, toplumun düşüncelerini yok sayan Arthur'un bu entelektüel tavırla nasıl uyumlu bir davranış sergilediğini yansıtır.

Genel olarak "Joker" filmi, toplumsal çürüme, ahlaki belirsizlik, postmodernizm ve entelektüel ahlak gibi temaları bir araya getirerek izleyiciye düşündürücü bir deneyim sunar. Arthur Fleck'in oyunculuğu üzerinden anlatılan hikâyeye, karmaşık ve katmanlı bir şekilde toplumun değerlerini, normlarını ve ahlaki sınırlarını sorgular. Film, izleyiciyi ahlaki düşünce ve toplumsal eleştiri üzerine düşünmeye yönlendirirken aynı zamanda postmodern dünyanın karmaşıklığı ve entelektüel olmanın zorluklarını da vurgulamaktadır.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı / Contribution of Authors:

Yazarların çalışmadaki katkı oranları sırayla %40, %30, %30 şeklindedir.
The contribution rates of the authors in the study are 40%, 30%, 30% respectively.

Çıkar Çatışması Beyanı / Conflict of Interest

Çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.
There is no conflict of interest with any institution or person within the scope of the study.

Finansal Destek ve Teşekkür / Financial Support and Thanks

Çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.
The study did not receive support from any institution or organization.

Kaynakça

- Akarsu, B. (1982). *Ahlak Öğretileri*. Remzi Kitabevi.
- Atatorun, M. (2017). "Uluslararası Etik Ve Zygmunt Bauman". Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.
- Aydoğan, E. (2015). "Descartes'in Ahlak Anlayışı / Descartes's Ethics". Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 0 (55), 101-115.
- Barthes, R. (1993). *Göstergebilimsel Serüven*. (M. Rıfat ve S. Rıfat, Çev.). Yapı Kredi Yayınları.
- Bauman, Z. (2001). *Parçalanmış Hayat Postmodern Ahlak Denemeleri*. (İ. Türkmen, Çev.). Ayrıntı Yayınları.
- Bauman, Z. (2015). Parçalanmış Hayat, Postmodern Ahlak Denemeleri. Milet ve Nihal, 12(2), 191-196.
- Bauman, Z. (2017). *Akışkan Modernite*. (S. O. Çavuş, Çev.) Can Yayınları.
- Cevizci, A. (2008). *Etiğe Giriş*. Paradigma Yayıncılık.
- Civelek M., Oğuz T. (2020). "Göstergebilimin Kuramsal Açısından İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma". Alanya Akademik Bakış, 4(3), ss. 771-787.
- Gümüş, Ç., & İzi, N. B. (2023). "Siberhondrik Hastalığının Karikatürle Anlatımı ve Göstergebilimsel Analizi". Konya Sanat (6), 167-181.
- Kant, I. (2013). *Pratik aklın Eleştirisi*. (İ. Z. Eyüboğlu, Çev.), Say Yayınları.
- Kelemen, M., & Peltonen, T. (2001). "Ethics, morality and the subject: the contribution of Zygmunt Bauman and Michel Foucault to postmodern business ethics". Scandinavian Journal of Management, 17(2), 151-166.
- Kırel, Ç. (2000). *Örgütlerde Etik Davranışlar, Yönetimi ve Bir Uygulama Çalışması*. Eskişehir Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Nuttall, J. (1997). *Ahlak Üzerine Tartışmalar Etiğe Giriş*. (A. Yılmaz, Çev.). Ayrıntı Yayınları.
- Okçu, M. (2008). "Kamu Yönetimi ve Ahlak: Yönetimsel Ahlak Üzerine Düşünmek mi Yoksa Modern Kamu Yönetimini Yeniden Düşünmek mi?". Amme İdaresi Dergisi, 41(2), 21-42.
- Özmkas, U. (2009). "Charles Sanders Peirce'in Gösterge Kavramı". Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2(1), 32-45.
- Parsa, S. (2008). *Film Çözümlemeleri*. Multilingual.
- Sevimli, M. A. (2019). "Üçüncü Sinema'ya Erden Kıral Filmleri Üzerinden Bir Bakış: Kanal Ve Bereketli Topraklar Üzerinde". Konya Sanat (2), 15-32.
- Takış, T. (2004), "Etik". Doğu Batı Düşünce Dergisi, Sayı: 4, İstanbul.
- Ural, A. ve Kılıç, İ. (2011). *Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS İle Veri Analizi*. Detay Yayıncılık.
- Uzun, R. (2016). *İletişim Etiği Sorunlar ve Sorumluluklar*. Dipnot Yayınları.
- Yıldız, N. (2012). "Etik İle Ahlak Ayırımı". Felsefe Arkivi, (35), 23-36.
- Yönden, H. (2015). Ahlaki İlke ve Ahlaki Değer Problemi Üzerine. Denizli Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

EXTENDED ABSTRACT

The concept of morality has been shaped by many social dynamics. Morality, which is discussed in the context of modernity by some thinkers, brings with it discussions. Although it has led to conceptual differences over time, morality has always brought about debates. Morality, whose connection with the social structure is emphasized, also includes judgments such as good-bad, right-wrong.

Although the concepts of ethics and morality are often used interchangeably, they have different meanings. While ethics may emphasize the universality of values, the concept of morality may differ from region to region and culture to culture. Unlike ethics, morality can have relativity within itself.

When the historical process of the concept of morality is considered, the thoughts of Ancient Greek philosophers stand out. In this period, morality focused more on the question of how to make societies happier. In this regard, morality in ancient philosophy was called the morality of happiness.

It can be said that the medieval understanding of morality was under the intense influence of theology. The morality of this period ceased to be an independent field and was transformed by a religious framing. It is understood that in the modern period immediately following the Middle Ages, individualization made its impact felt on the understanding of morality.

In the Postmodern period, which emerged as a reaction to modernism, a radical change took place in the understanding of morality. According to Bauman's opinion, this new moral order, which is introduced as free choice, also contains traps and chaos. The individual who thinks he is liberated by his choices is actually completely trapped.

In the understanding of morality protected by Bauman, the rights of the self and the other are included. To the extent that an individual defends the rights of others, he also defends his own rights.

Although Bauman talks about an empathetic and liberating concept of morality, he also mentions that morality is a pale field that cannot be fully defined. According to him, morality is a concept that is difficult to define and base on a certain basis. Bauman already states that there is no basis for agreement on morality and that each individual can put forward his or her own moral vision. Thus, the boundaries of the concept of morality have faded within Postmodernism.

Based on Zygmunt Bauman's modern and postmodern period moral thought, this study examines the life of Arthur, the protagonist of the Joker movie. Semiotics was used to analyze the film selected with the purposeful sampling technique. With semiotics, it is attempted to reveal beyond the primary meaning of the images. Thus, semiotics also refers to bringing to light the invisible, based on the visible.

The movie Joker is analyzed in this study by making use of Buman's concept of morality, whose boundaries are blurred, with the help of the trilogy of signifier, signified and sign. Joker (2019) is a psychological thriller and crime film directed by Todd Phillips and starring Joaquin Phoenix. Set in Gotham City, the film tells the birth of an anti-hero through the character Arthur Fleck. Arthur is a comedian who is pushed out of society, marginalized and suffering from psychological problems. The film shows his gradual transformation into the Joker and the social upheavals of Gotham. Arthur tries to survive in a city dominated by unemployment, poverty and moral decay. Feeling excluded by society, Arthur loses his mental health as a result of injustice and personal trauma. The injustices done to him and the attitude of the system increase his internal conflicts and slowly turn him into the Joker. The birth of the Joker is linked to the injustices of society and the helplessness of the individual.

While Arthur struggles with unemployment in city life, he is also exposed to social discrimination. As a result of such tension, individuals may come to a point where they cannot distinguish between right and wrong, as in the moral uncertainty theory expressed by Bauman. İşte Arthur, toplum içinde zorluklarla boğuşurken ahlaki yargılarının sınırlarını kaybetmeye yüz

tutar.

Over time, Arthur, who has communication problems with the individuals around him, begins to find moral laws meaningless in a free-spirited manner. As Bauman points out, in modern society, the ethical values of the individual are eroded. Arthur, who kills three people in the film, offers the audience the opportunity to show how society approaches mental problems and how the moral boundaries are drawn.

The wild card character that Arthur gradually transforms into in the film and the impasse he finds himself in reveal that moral values are not clear in postmodernism. The audience cannot clearly make sense of the actions taken by Arthur. There is a situation of uncertainty here.

In the movie Joker, the conflicts between social groups and different characters are reflected. Individualization and different moral understandings brought about by postmodernism can fuel these conflicts. Towards the end of the film, the elaborate reflection of society on the wild card character manifests itself as a result of moral guidance. This phenomenon also points to the conclusion that moral laws are open to manipulation.

In a way, the Joker movie reflects the critical perspective that postmodernism brings to moral norms, social structure and individual experiences. Arthur's complex structure and the world he lives in create a semantic quality on the diversity, uncertainty and constant change of moral values in Bauman's postmodernism thought.

The difficulties that Arthur has experienced, such as injustice, discrimination, unemployment and society's attitude, have led him to moral collapse. This situation reflects Bauman's moral uncertainty theory and shows how the individual exists in an environment where he cannot clearly define right and wrong.

Postmodernism helps us understand Arthur's complex character and social dynamics in the film. Arthur's personal experiences reflect the individual's attempt to shape his own reality and moral values.

In general, the movie "Joker" questions the values, norms and moral boundaries of society in a complex and layered way through Arthur Fleck. While the film prompts reflection on moral thought and social criticism, it also reflects the complexity of the postmodern world and the difficulties of existing intellectually.